

Kartoffelålens forekomst i Danmark

Fortsatte undersøgelser 1954.

The Distribution of the Potato Nematode in Denmark

Continued investigations 1954.

Af H. Mygind.

På laboratoriet for åleundersøgelser ved Statens plantepatologiske Forsøg, Lyngby, blev der i 1954—55 undersøgt et antal jordprøver for cyster af kartoffelål. Lignende rutineundersøgelser er udført i 1951, 1952 og 1953 (se Tidskr. f. Pl., 56, p. 592—600, og 57, p. 701—705, samt 58, p. 722—728). Jordprøverne stammer fra følgende arealer:

1. Kartoffelmarker anmeldt til kontrol (fremavlsarealer);
2. Gartneri, planteskole- og sukkerroearer (»eksportprøver«);
3. Speciel frivillig undersøgelse af visse husmands- og gartneriarealer.

Jordprøverne er i de fleste tilfælde udtaget af inspektørerne ved Statens Plantetilsyn, Hellerup og Fælleskontrollen med fremavl af læggekartofler, Skanderborg; nogle er indsendt af land- og havebrugskonsulenter, og enkelte er indgået direkte fra haveejere.

En redegørelse for metoderne, der anvendtes ved prøveudtagningen i marken og ved laboratorieundersøgelsen forefindes i beretningen for 1951. Det skal blot nævnes, at hver prøve indeholder ca. 240 cm³ jord, og en sådan prøve udtages for hver påbegyndt ha.

1. Prøver fra de kontrollerede kartoffelmarker.

Størsteparten af fremavlsmarkerne udgør avlen af klasse A læggekartofler og nogen avl af E (Elite), og da det meste af A-avlen går til eksport, har det hidtil været påkrævet at få

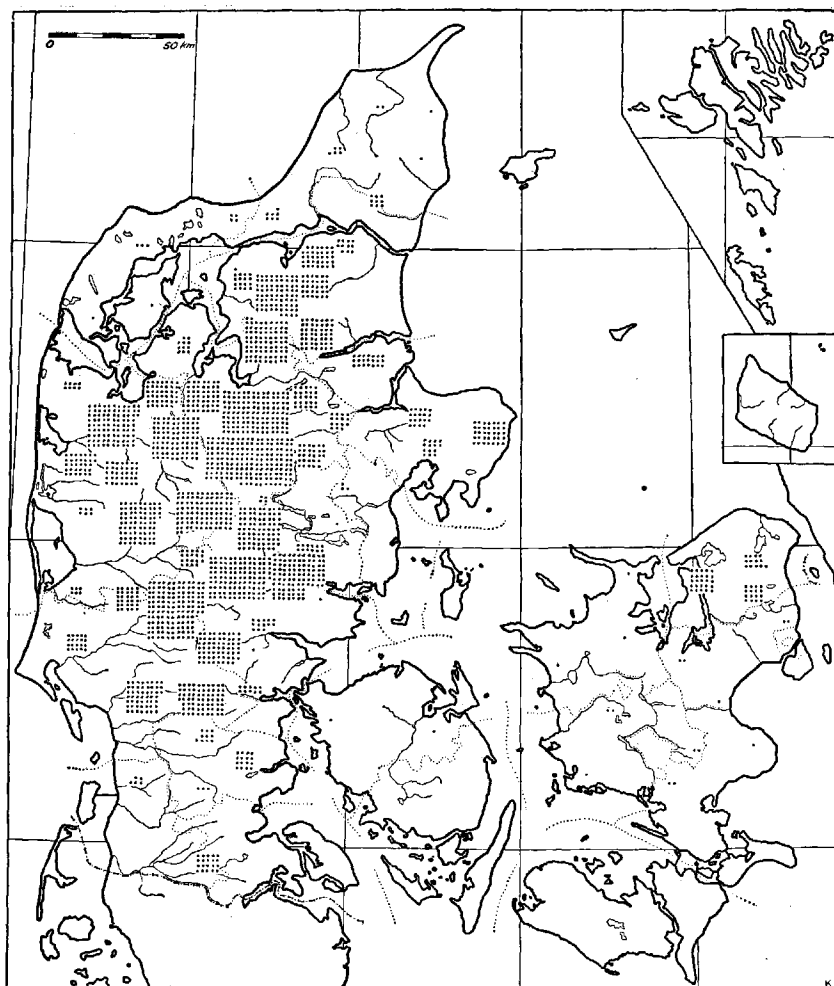

Fig. 1. 21.571 undersøgte jordprøvers fordeling efter Statens Plantetilsyns inspektorer (skematisk). Hver prik angiver 10 prøver fra de kontrollerede kartoffelmarker.

Fig. 1. Distribution of the samples taken in fields grown with approved seed potatoes. One point represents 10 samples examined.

undersøgt, om de pågældende arealer fandtes frie for kartoffelål, hvilket er en forudsætning for eksport til visse lande.

Det samlede antal undersøgte A- og E-prøver var 21.571; af disse fandtes der pr. prøve fra 1 fuld cyste til 407 cyster i

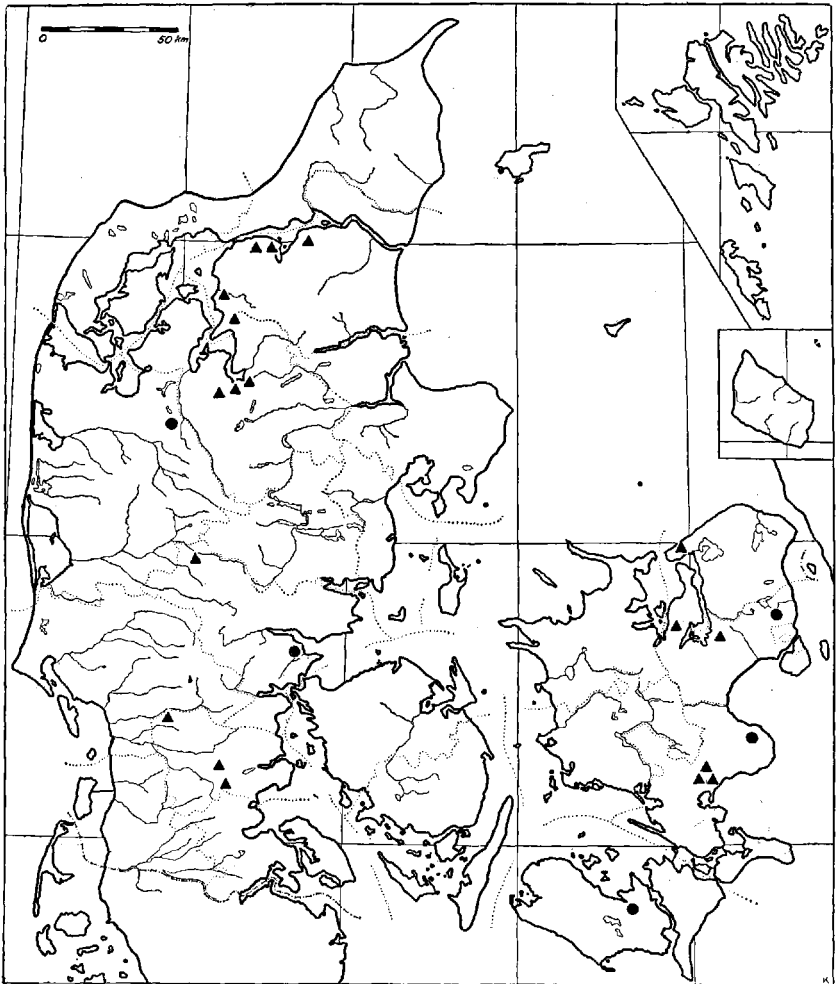

Fig. 2. Fordelingen af arealerne under afsnit 1 og 2, hvori der fandtes cyster af kartoffelål.

▲ = Prøve fra markkontrollen (Sample from the potato field inspection).

● = Prøve fra havearealer (Samples from garden areas).

18 prøver, heraf 12 prøver med over 1 cyste, 6 prøver med 1 fuld cyste og desuden 1 prøve med en tom cyste. Der kan være grund til at fremhæve det usædvanlig store antal cyster i 4 af førstnævnte prøver, idet man fandt henholdsvis 184, 243, 374 og 407 cyster, hvilket hidtil har været enestående for jordprøver fra

fremavlsarealerne. Antallet af fundne cyster i prøverne fra mark-kontrollen svarer til et cystefund på 0,8 promille (i 1951: 2 pm, 1952: 1,6 pm og 1953: 0,3 pm), hvilket i lighed med tidligere år kan betragtes som et lavt tal.

2. Gartneri-, planteskole- og sukkerroearaler.

I forbindelse med eksporten af artikler fra gartnerier og planteskoler samt af sukkerroer til Sverige er der undersøgt i alt 984 såkaldte »eksportprøver«, fordelt med 731 fra arealer fra de to førstnævnte og med 253 fra sukkerroearalerne. Der fandtes ingen cyster af kartoffelål i prøverne.

Gennem havebrugets oplysningsafdeling modtoges desuden 8 jordprøver indsendt af konsulenter og haveejere; af disse fandtes der cyster i 5 prøver (henholdsvis med 28, 48, ca. 150, ca. 400 og ca. 500 cyster).

3. Speciel undersøgelse af visse husmands- og gartneriarealer.

Efter ønske fra De samvirkende danske Husmandsforeninger og Alm. dansk Gartnerforening blev der undersøgt i alt 963 prøver fordelt med 156 fra førstnævnte og 807 prøver fra sidstnævnte foreningsmedlemmer, som talte henholdsvis 32 husmænd og 152 gartnere.

Årsagen til, at man lod foretage denne orienterende undersøgelse, kan søges i de udvidede bestemmelser vedrørende bekæmpelse af kartoffelål, som fremgår af Landbrugsministeriets tillægsbekendtgørelse af 23. sept. 1954 om bekæmpelse af kartoffelål, der trådte i kraft 1. april 1955.

Der fandtes ingen cyster af kartoffelål i prøverne fra husmandsforeningerne. I gartneriprøverne var der 6 prøver med fra 2—216 cyster og 2 prøver med cyster, der var tomme.

Det ringe antal arealer, der er undersøgt i forhold til det virkelige antal, kan dog ingenlunde give noget billede af, i hvilken grad jordene fra ovennævnte art virksomheder er smittede med kartoffelål.

Kartoffelålen synes i det store og hele endnu ikke at være nogen direkte fare for storavlens af kartofler, men landbrugs-

arealerne trues stadig af, at kartoffelålen erfaringsmæssigt oftest forekommer i haver og på mindre arealer, som kan være overordentlig stærkt smittede, og hvor et normalt sædskifte ikke er gennemført. Disse lokaliteter er til stadighed farlige arnesteder for yderligere spredning af kartoffelålen.

SUMMARY.

In 1954 the examination of soil samples for Cysts of the Potato Root Nematode (*Heterodera rostochiensis*) was continued. The samples originated from areas belonging to many different potato growers:

- 1) Seed potato fields for certification in connection with export: 21,570 soil samples in 12 of which one to 407 cysts have been found, and 6 samples containing one full cyst only (0.8 per thousand contamination).
- 2) Areas where plants for export are grown, i.e. nurseries and sugar-beet fields: 984 samples which proved to be free from cysts of the potato eelworm. In 8 soil samples, collected in gardens, 5 contained from 28 to about 500 cysts per sample.
- 3) An advisory investigation of certain areas on the premises of some nurseries, and also of other growers of early potatoes and plants for planting out in private gardens, on farms, etc., consisting of 963 soil samples in all, yielded the following: 6 samples contained from 2 to 216 cysts, 2 samples contained empty cysts. The examination was not compulsory.

(Please note attached *Erratum* for Tidsskrift for Planteavl, 58. bd., 4. hefte, p. 728, fig. 3 and 4).